

deatur incipere cum his verbis Regula: *Nec non impetratioes quaslibet de beneficiis ipsi sic possessis factas, irritas & inanes censei debere decrevit.*

XXV. Subiit tamen Concilium Basiliense: "Excepto hostilitatis casu vel alterius legitimi impedimenti, de quo protestari juxta Concilium Viennense intra triennium tenetur.

Decretum Concilii Viennensis, ad quod hic fit remissio, habetur in *Clem. CAUSAM De Electione*, ubi decernitur, quod si propter appellati aut suorum metum vel potentiam iactatio appellacionis fieri nequeat in domo quam ipse appellatus habitare communiter consuevit, vel si domus ista in remotis existat, in Ecclesia Cathedrali, in cujus civitate vel Diocesi consistat beneficium, prout & in loco beneficii ipsa protestatio fiat quoad propositum nostrum, & aliis quoad ad notitiam possidentium perveniat, aut verisimiliter valeat." Ita probat ad *Gloss. Prag. pag. 432.*

Poterit ergo ille, qui legitimo impedimento fuit impeditus, actionem suam instituire, & etiam post *lapsum triennii* agere; modo de impedimento ante completum triennium protestatus fuerit juxta formam hic expressam nisi tale subsistet impedimentum, ut nec ipsa protestatio fieri potuisset, puta si omni tempore incarceratus fuisset. *Rebuffus De Pacificis possess. n. 402.*

XXVI. Inter legitima impedimenta refert *Glossa Pragmatica minorennem* aetatem; creditur; Minori, cujus beneficium aliquis titulo colorato per triennium pacifice possedit, esse, saltem iudicis arbitrio, dandam restitutionem; ad quam opinionem *Glossa* reflectens *Philippus Probus* ait *pag. 430. nota 4.* "Unum tamen tibi dico, quod nunquam vidi, nec auribus percepi, quod in hoc casu prout nec in aliis spiritualibus minor fuerit restitutus, nec quoad concernit decretum quod versatur, circa petitionem, nec quoad retinendam possessionem interdictum, quod concernit possessorum, coram iudicibus in Gallia agitari private consuetum.

Fallit ubi dolus subest vel circumventio, ut pluribus attestis est iudicatum. Ita in nota marginali ibidem monet *Franciscus Pinsonius.*

XXVII. Ipsa autem triennis pacifica possessio cum titulo colorato ita firmat jus possessoris, ut si beneficium sic possessum alteri resignaverit; atque vigore hujus resignationis in jus ipsius pacifici triennis possessoris sit surrogatus resignatarius, non possit jus ipsius triennis possessoris de novo discutere; live surrogatus molestari nequit ob defectum juris sui predecessoris pacifici triennis, sed bene discutit potest novus titulus surrogati, aut inhabilitas ipsius personae: ut recte notavit *Rebuffus n. 188.*

XXVIII. Si quis molestetur post triennium, practica est in Francia, ait *Rebuffus n. 73.* "ut impetret Litteras Re-

gias de pacificis possessoribus vocatas, per quas precipitur parti, ut non habeat illum pacificum Possessorem, amplius molestare, si de narratis apparuerit ut in c. 2. de *rescriptis.* & debet impetrans probare & ostendere suum titulum, sub quo ipse possedit, nec potest cogere adversarium suum ad ostendendum titulum antequam ipse suum exhibuerit: & ita censuit *Senatus iudicis*; conventibus *Molinis* celebratis anno 1534.

XXIX. Hoc tamen intelligendum de molestatione privatorum molestantium possessores triennes: nam Ordinarii ex officio etiam possunt inquirere de titulis possessorum triennium: de qua inquisitione Ordinarium hac habet *Decretum Basiliense*: "Ordinarii autem inquirant diligenter, ne quis sine iusto titulo Beneficium possideat. Quod si talem quandocumque repererit, detentus iustis non competere & huic si sibi videatur (nisi sit intrusus vel violentus, aut alias indignus) vel alteri idoneo provideant.

XXX. Hac ostendunt, quod licet *Decretum Basiliense* uti & *Regula Cancellariae* teneantur triennes possessores contra impetrantes Beneficia vivere, & alios super beneficiis ipsos molestantes, nequaquam tamen velint, ut beneficia sine titulo possideantur: sed ut Ordinarii de titulis possidentium beneficia inquirere queant *quandocumque* id est, non solum post *lapsum triennii*, sed etiam non obstante quocumque cursu temporis, aut tolerantia Superioris, quae non tribuit jus iuste possidenti absque nova collatione" ait *Glossa Pragmatica pag. 447.* Additque: "Quod quamvis praesumat pro illo, qui diu Ecclesiam possedit, ita quod non teneatur ostendere titulum suum, si tamen constaret de intrusione, vel alio vitioso ingressu, omnino poterit removeri.

XXXI. Porro jus triennis Possessoris titulo colorato innixum & praesumptioni juris, non potest esse fortius, majorisve auctoritatis, quam jus in vero & legitimo titulo fundatum: ideoque sicuti hoc jus non impedit, quin ex nova causa superveniente possit suo vero titulo privati, & suo jure excidere; ita nec triennis pacifica possessio cum titulo colorato efficere potest, quin ex nova causa superveniente & titulo colorato, & jure ad beneficium excidere possit: ac per consequens ex causa superveniente beneficium pacifice per triennium cum titulo colorato possessum fiat impetrabile: quemadmodum bene observavit *Rebuffus n. 189.* & exemplificat in eo qui haberet Ecclesiam Parochialem, & intra annum post dispensationem ad biennium fructus, non est promotus ad sacros ordines *Cap. LICET CANON De Elect. in 6. l. dem. esset* (ait) si esset adeptus post triennium secundum beneficium incompatible cum primo.

TITULUS XXVII.

De Resignatione & Permutatione Benefic.

CAPUT I.

De Resignatione pura & simplici, & resignatione in favorem & ex causa permutationis harumque origine.

- Olim Resignatio & renuntiatio habebantur pro synonymis, hodie distinguuntur.
- Omnis resignatio includit quendam renuntiationem
- Pluribus seculis omnis resignatio fuit simplex & pura nec alia in Decretis aliis nota.
- Resignatio conditionalis opposita pura duplex est.

- Resignatio in favorem quae ratione dicatur conditionalis?
- Clausula huic resignationi apposta impedit liberam Beneficii collationem.
- Resignatio in favorem juxta hodiernum stylum Curiae R. dicitur resignatio simplex.
- Hec resignatio simplex eadem est cum resignatione in favorem, & quare dicatur resignatio cum provisione.
- Quae dicatur in Curia R. resignatio sine provisione.
- Stylus Curiae mutatus circa expressionem verborum, non autem circa substantiam resignationis in favorem.

11. Re-

Pars II. Tit. XXVII. De Resignat. & Permutat. Benef. 693

- Resignatio in favorem non occurrit in Libris Corporis Canonici.
- Sub initium seculi XVI. questio mota fuit an licita essent resignationes in favorem: & qua producta argumenta pro earum licito usu.
- Senatus Parisiensis eas illicitas judicavit: & quo fundamento.
- Quomodo, & quando haec clausula, in favorem, item non aliis, nec aliter in procuratoria resignationum irrepserint.
- Resignationes haec olim etiam coram Ordinariis fiebant.
- Nihil de purgatione Simoniae pro justificanda hac resignatione allegatum.
- Sensum usus harum resignationum, etiam in Parliamentis Gallicanis receptus.
- Haec resignationes frequenter de Simonia suspectae, aliisque incommotis subiectae.
- An non satis fuisset earum usum numquam admisisse? (ditionalis est.)
- Resignatio ex causa permutationis etiam con-
- Permutationes Beneficiorum jam pridem vetitae.
- Non propterea prohibita Beneficiorum translatio auctoritate Episcopi.
- Ob datam transferendi auctoritatem, cepit Beneficiorum resignatio ad effectum translationis.
- Declaratum ut hujus resignationis Beneficia sic resignata aliis, quam compermutantibus conferri non possent.
- Ex hac declaratione quomodo permutationes hodiernae Beneficiorum invaluerint?
- Quaratione transiciones Beneficiorum de una ad aliam Ecclesiam potius dicantur permutationes, quam translationes.
- Permutationes, ut hodie fieri solent, olim incognitae fuerunt.
- Quomodo Ecclesia hodiernas Beneficiorum permutationes admittat.
- Quam hodierna permutationes sint periculosa.

Renuntiatio & resignatio Beneficiorum primitus pro synonymis sumptae sunt, ut constat *Cap. 8. De Renuntiat.* ubi resignatio accipitur pro renuntiatione; & apertius in *Cap. 1. De Renuntiatione in 6.* At stylus Curiae Romanae, & hodiernus modus loquendi, resignationem a renuntiatione distinguit: ut nimirum per resignationem ferre intelligatur resignatio in favorem; per renuntiationem vero illa, quam dicimus, *dimissionem* puram & sine ulla conditione fieri solitam.

II. Omnis tamen resignatio quamdam renuntiationem sive dimissionem Beneficii includit. Neque enim resignari potest Beneficium, nisi una renuntietur Beneficio; ipseque Beneficiatus se exuat suo Beneficio.

Unde renuntiatio, prout complectitur & renuntiationem stricte dictam, & resignationem, dici potest cessio seu dimissio Beneficii Ecclesiastici quae sponte & liberè fit cum auctoritate Superioris.

III. Olim omnis renuntiatio erat resignatio simplex & pura absque ulla conditione: unde de hac sola specie renuntiationis, seu resignationis agitur sub titulo *Decretalium De Renuntiatione*, uti recte advertit *Franciscus De Roye* Antecessor *Andezavenis l. 2. Inst. Juris Canonici c. 18.* una advertens, quod & harum renuntiationum sive resignationum usus frequentior esse coeperit sub *Alexandro III.* neque ullas antiquior Pontifex *Alexandro* de his agat in libris *Decretalium.*

IV. Resignatio conditionalis opposita renuntiationi seu resignationi pura & simplici ad manus Ordinarii, alia dicitur in favorem, alia causa permutationis: id est quae fit postquam inter partes de permutandis Beneficiis convenit: & Beneficia resignantur, ut juxta permutationem *Van Espen Jur. Eccl. P. II.*

tionem conceptam alter alterius Beneficium consequatur.

V. Prior quidem vocatur conditionalis duplici respectu. Primo quia recipit conditionem, si Resignatarius acceptet Beneficium resignatum. Quae conditio quem effectum habeat, patebit ex dicendis *cap. 3.*

Secundo dicitur conditionalis, quia ex parte resignantis solet in ipsa resignatione apponi clausula: *Et non aliis, nec aliter aut alio modo*: quae clausula inducit conditionem, & est limitativa potestatis ac praeservativa; uti tradit post alios *Flaminius Parisius* loco citato *n. 16. 17. 18. 19.*

VI. Addit dein *n. 21.* "Et est tanta potentia hujusmodi clausula, ut Papa ex potestate ordinaria non videatur posse alteri conferre Beneficium resignatum, quam nominato." Imò hodie usus invaluit, quod si Papa alteri conferret, aut alio modo, quam in ipso resignationis instrumento esset expressum, ipsa provisio censeretur nulla; uti late deducit *Fevreus De Abusu l. 2. c. 6. n. 12.* modo tamen conditio adjecta non fit juri publico contraria.

VII. Invaluerat jam pridem stylus Curiae Romanae, ut in frontispicio ipsius supplicationis pro resignatione ad favorem certae personae ponerentur ad latus dextrum haec verba *Resignatio in favorem*, quibus indicabatur, esse supplicationem pro hujusmodi resignatione; at tempore *Gregorii XIII.* mandatum est, ut non apponerentur illa verba, in favorem tamquam non necessaria & suspecta, neque in capite, neque in corpore, ait *Flaminius Parisius l. 8. q. 7. n. 36.* notatque quod loco illorum verborum posita sit vocula, *simplex*; ita ut hodie ordinariè notari soleat supplica resignationis in favorem his verbis *Resignatio simplex*, quae tamen idem valent, quod *resignatio in favorem*: "Namque ille resignans (ait *Flaminius*) renuntiat simpliciter in manibus Papae, qui (Papa) postea ad preces Resignatarii, ei dictum Beneficium resignatum confert: Nam Papa non habet respectum ad mentem Resignantis, sed ad supplicationem humiliter sibi factam à Resignatario.

VIII. Hac ille, qui & monet *l. 1. q. 2.* quod ex *Stylo Curiae*, in eadem supplica in qua quis renuntiat coram Papa, alter supplicet pro collatione; quemadmodum ex formulis resignationis ab eodem *Flaminio l. 8. q. 7.* relatis videri potest; qui & *n. 39.* bene monet, "quod licet *Copista* compositores supplicationum apponant hujusmodi verbum *simplex* non tamen erit *simplex* resignatio eo modo, quo fit coram Ordinario vel coram Papa absque provisione, sed potius in favorem. Et hoc est (ait) de mente *Rota*; ac dicitur *conditionalis* resignatio; attento quod unas renuntiat alter supplicat pro collatione; quamvis in capite vel in corpore non dicatur in favorem, nec aliis nec alio modo &c.

IX. Resignatio simplex coram Papa absque provisione, cujus ibi meminit *Flaminius*, dicitur, quando aliquis renuntiat liberè & simpliciter beneficium ad manus Papae; ita ut liberum sit Papae alicui pro libitu providere, quod contingit in promotis ad incompatibilia; qui in litteris habuerant *Decretum*, ut debeant renuntiare liberè & simpliciter in manibus Papae infra duos menses. Et nunc in capite supplicae ponitur, *Resignatio simplex sine provisione*. Dicitur autem sine provisione, quia in eadem supplica renuntiationis, nullus pro collatione seu provisione supplicat; quemadmodum in resignatione in favorem fieri notavimus; & constat ex formula supplicae quam *lib. 8. quest. 7.* refert *Flaminius.*

X. Itaque quamvis quoad expressionem verborum, circa resignationes in favorem, non nihil mutatus sit stylus Curiae Romanae, res tamen eadem perseverat, manetque reverà resignatio conditionalis, & in favorem certae ac determinatae personae; ipsa quoque clausula *nec aliis, nec aliter* semper subintelligitur.

XI. Itaque de hodierna resignatione in favorem, licet

M m m

cet